

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. május 15. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben a **középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után a **megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

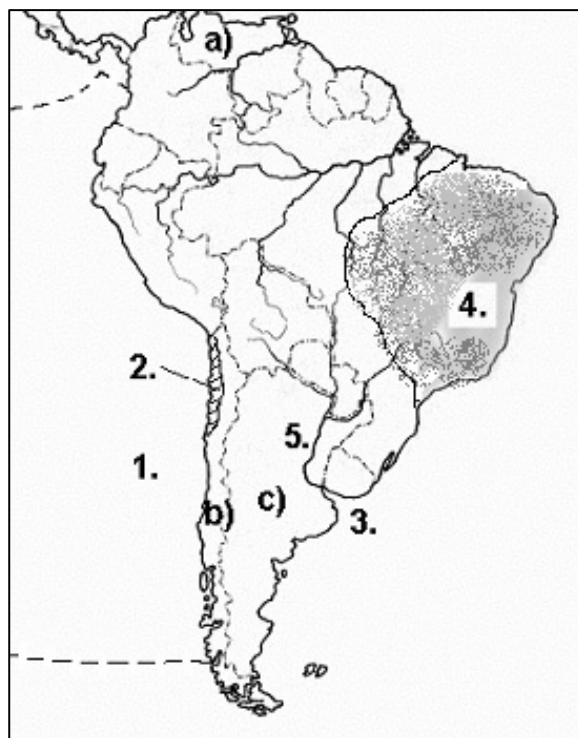
A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

1. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

1. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

a) Nevezze meg, hogy mely földrajzi helyeket jelölik a térképvázlatba írt számok!

1.-lemez
2.-sivatag
3.(torkolat)
4.-felföld
5.(folyó)

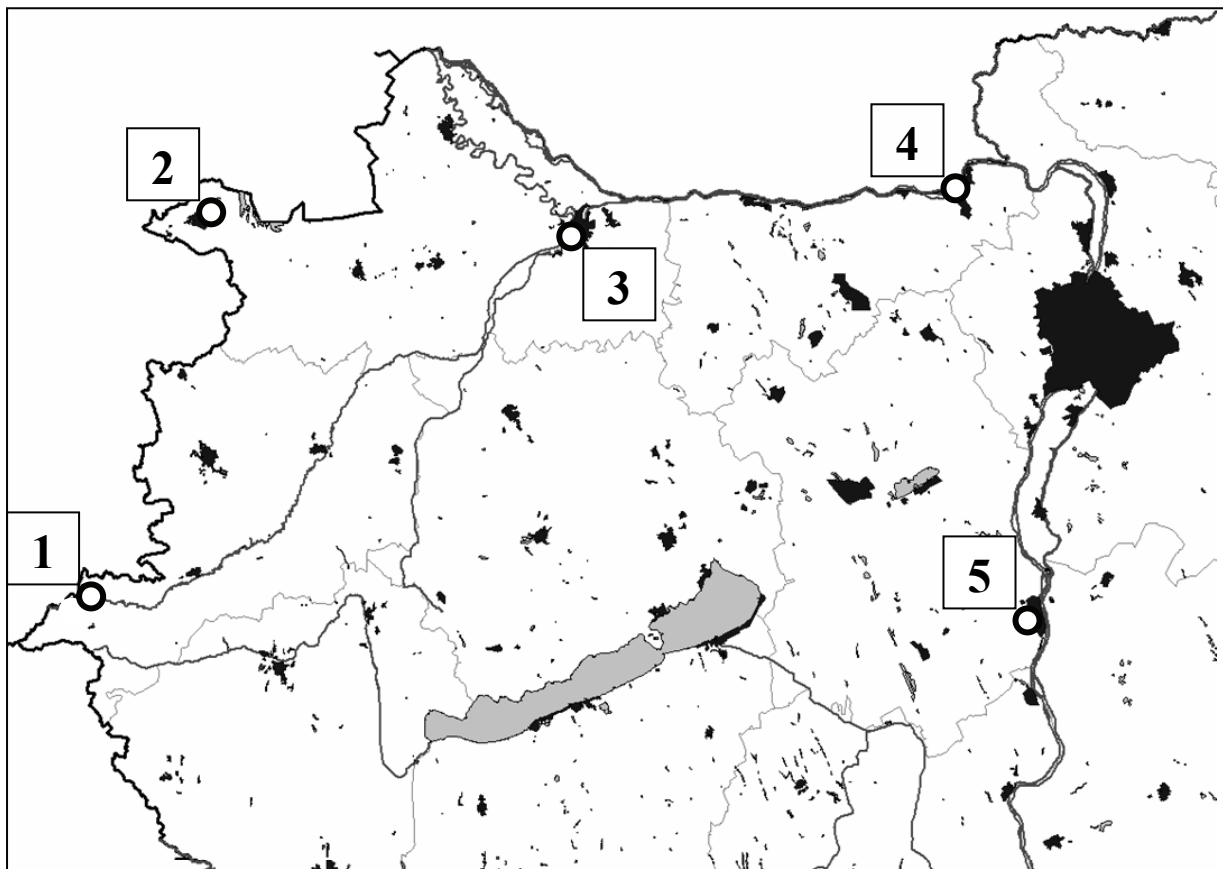
5 pont	
--------	--

b) Mely országot jelölik a betűk? Írja a megfelelő nevet a vonalra!

- a)
- b)
- c)

3 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

2. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

a) Nevezze meg, mely városokat jelölik a térképvázlatba írt számok!

1.
2.
3.
4.
5.

5 pont	
--------	--

b) Mely városok neve kapcsolódik az egyes autómárkák gyártásához? Válaszoljon a térképbeli számok beírásával!

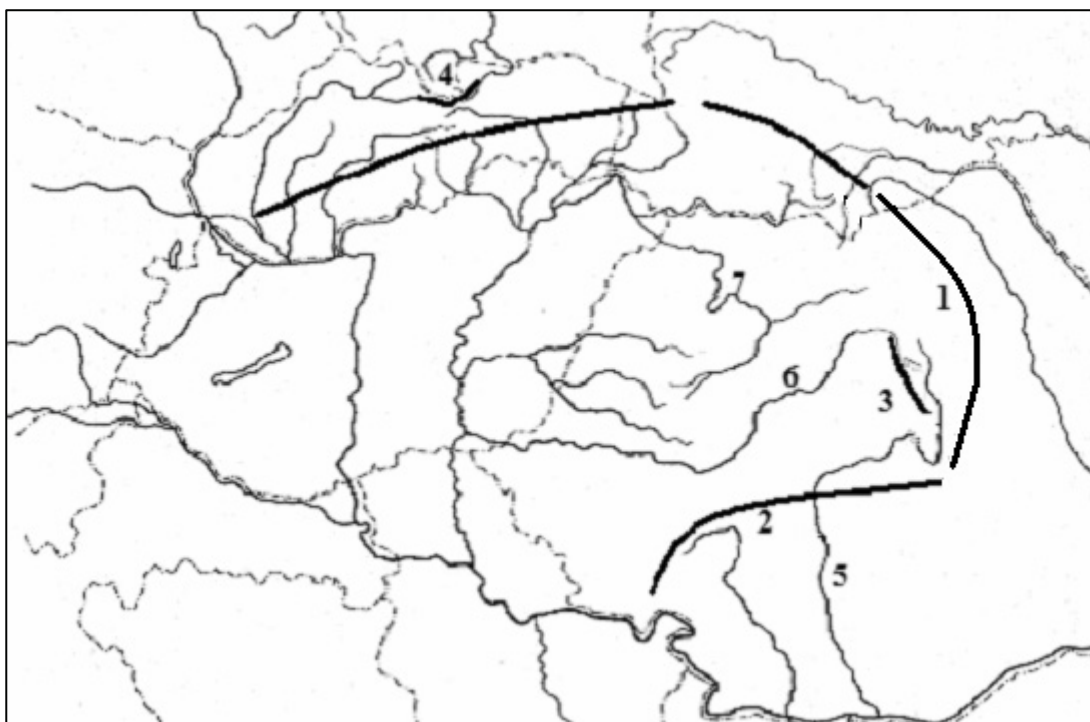
Suzuki:

Opel:

Audi:

3 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

3. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatot!

a) Nevezze meg, hogy mely vonulatokat, illetve hegységeiket jelölik a térképvázlatba írt számok!

1.
2.
3.
4.

4 pont	
--------	--

b) Nevezze meg a térképvázlatban számokkal jelölt folyókat!

5.
6.
7.

3 pont	
--------	--

c) Melyik hegységrendszerhez tartoznak a térképen ábrázolt hegyvonulatok?

.....

Melyik kőzet jellemző a 3-as számmal jelölt hegységre? Húzza alá a megfelelőt!

üledékes

átalakult

magmás

2 pont	
--------	--

9 pont	
--------	--

A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:	25 pont	
---	----------------	--

Feladat sorszáma	Maximális pontszám	Elért pontszám
1.	8	
2.	8	
3.	9	
ÖSSZESEN	25	

javító tanár

Dátum:

	Elért pontszám	Programba beírt pontszám
I. Topográfiai ismeretek, képességek feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. május 15. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

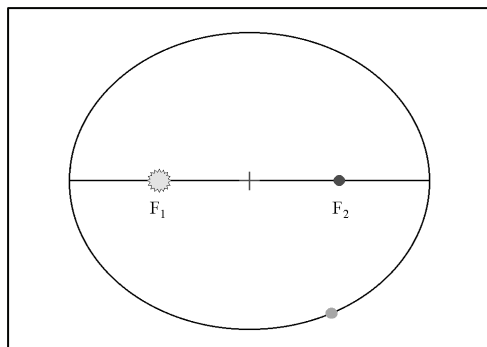
A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. A következő kérdések a bolygók mozgástörvényeire vonatkoznak. Tanulmányozza az ábrákat, majd válaszoljon a kérdésekre!

a) Milyen következtetést tud levonni a bolygók pályájára vonatkozóan az ábráról?

.....

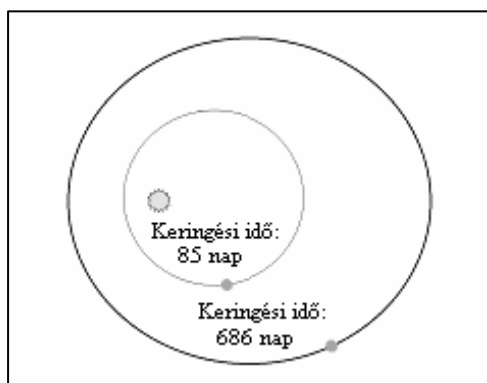
2 pont	
--------	--

b) Milyen következtetést tud levonni az ábráról a bolygó sebességére vonatkozóan?

.....

2 pont	
--------	--

c) Milyen következtetést tud levonni az ábráról a bolygók egymáshoz viszonyított sebességével kapcsolatban?

.....

2 pont	
--------	--

6 pont	
--------	--

2. Kati a belvárosban kerékpározik. A térképen 5 cm-es útszakaszt kell megtennie, hogy eljusson ahhoz a szoborhoz, ahol találkozik a barátnőjével.

- a) Mekkora utat tesz meg a valóságban, ha a térkép méretaránya 1 : 10 000?

A számítást itt végezze!

A megtett út: km.

2 pont	
--------	--

- b) Karikázza be a helyes jelző betűjelét!

Kati által használt térkép ilyen méretarányú volt:

a) nagy

b) közepes

c) kis

1 pont	
--------	--

- c) Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írjon **I** betűt az igaz, és **H** betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!

..... 1. A kis méretarányú térképek kevésbé torzítanak, mint a nagy méretarányúak.

..... 2. A nagy méretarányú térképek kisebb területek részletesebb ábrázolására alkalmasak.

..... 3. A méretarány a kicsinyítés mértékét mutatja meg.

3 pont	
--------	--

6 pont	
--------	--

3. Mely fogalmakra vonatkoznak az alábbi megállapítások? Írja a fogalmat a megállapítás után!

1. A kéreg és a földköpeny felső, szilárd része alkotja.

.....

2. Ez a kőzet szilárdul meg a távolodó kőzetlemezek között felszínre kerülő lávából.

.....

3. Ebben a földtörténeti időben keletkeztek a mai röghegységek.

.....

4. 0 - 200 m tengerszint feletti magasságban elhelyezkedő síkság.

.....

5. Nagy nyomás és hőmérséklet hatására a mészkő átalakulásával képződő kőzet.

.....

5 pont	
--------	--

4. Egy mesterségesen létrehozott öntözővíz-csatorna medrének keresztmetszete téglalap alakú, mely 4 méter széles és 2 méter mély. Július 3-án a mederben lévő víz 1,2 méter mély volt, a vízfolyás sebessége pedig 0,8 m/s. Végezze el az alábbi számítási feladatokat!

- a) A megoldáshoz először készítsen vázlatos ábrát a meder keresztmetszetéről, amelyen jelölje be a fenti adatokat!

1 pont	
--------	--

- b) Számítsa ki az adatok segítségével, hogy mekkora volt az öntözővíz-csatorna vízhozama július 3-án!

A számítást itt végezze!

A vízzel töltött meder keresztmetszetének kiszámítása:

Eredmény (mértékegységgel):

A vízhozam kiszámítása:

Végeredmény (mértékegységgel):

4 pont	
--------	--

- c) Mekkora az öntözővíz-csatorna vízhozama akkor, ha a vízfolyás sebessége változatlan, és a víz teljesen kitölti a medret?

A vízhozam kiszámítása:

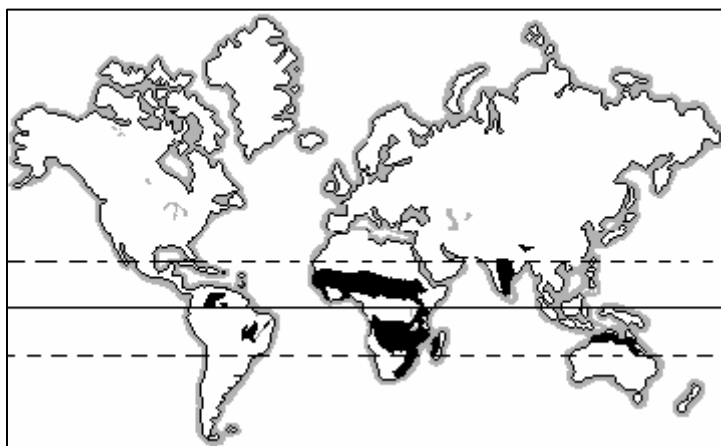
Végeredmény (mértékegységgel):

2 pont	
--------	--

7 pont	
--------	--

5. Válaszoljon a földrajzi övezetességgel kapcsolatos kérdésekre!

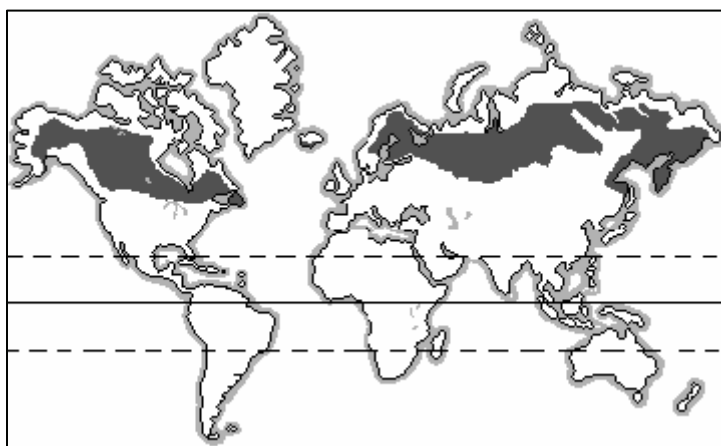
a)

1. Melyik **övbe** tartoznak a térképen sötét folttal jelzett területek?
2. Hogyan nevezzük e terület **éghajlatát**?
3. Mely környezeti probléma veszélyezteti leginkább ezt az övet?
.....
4. Melyik kontinensen a legnagyobb ez a veszély?

4 pont

b)

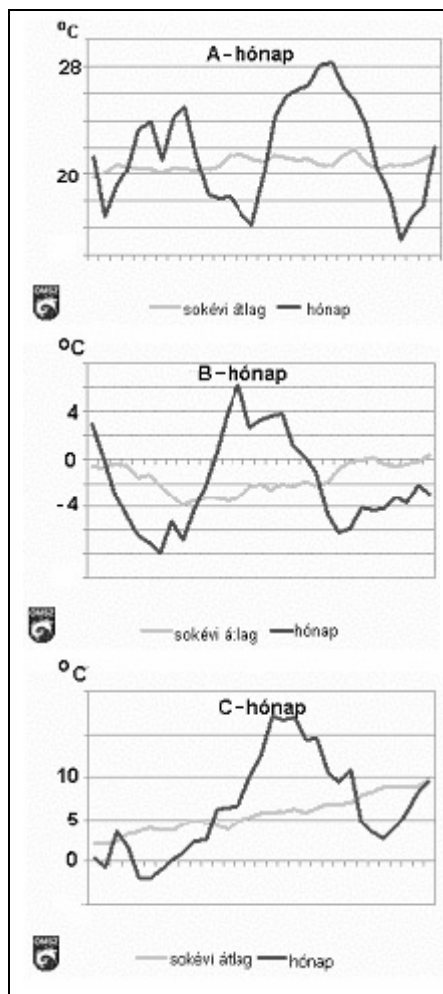

1. Melyik **övbe** tartoznak a térképen sötét folttal jelzett területek?
.....
2. Mi a terület természetes növényzete?
.....
3. Miért csak az északi félgömbön található meg ez az öv?
.....

3 pont

7 pont

6. Tanulmányozza figyelmesen az alábbi, hazai adatokat feldolgozó diagramokat, majd válaszoljon a kérdésekre!

a) Mely időjárási elem változásait tanulmányozhatjuk az ábrákon?

1 pont

b) Melyik hónap adatait ábrázolják a diagramok? Húzza alá a megfelelő hónap nevét!

A-hónap: január május július

B-hónap: január szeptember június

C-hónap: október március november

3 pont

c) Melyik hónapban lehet a legnagyobb a levegő SO₂ szennyezése? A hónap ábrai betűjelével válaszoljon, majd indokolja választát!

Indoklás:

2 pont

d) Melyik hónapban delel a legnagyobb szögben hazánkban a Nap a megadott hónapok közül? Válaszoljon a hónap ábrai betűjelével!

1 pont

e) Hány °C volt az A-hónapban a hőingás?

1 pont

f) Hány °C volt a B-hónapban a legalacsonyabb hőmérséklet?

1 pont

9 pont

7. Az alábbi forrásrészlet Kína és India gazdaságának kedvező és kedvezőtlen tulajdonságait, jellemzőit hasonlítja össze, amelyek befolyásolják az ipar telepítését is. Csoportosítsa a megadott, telepítést befolyásoló tényezőket! Írja sorszámukat a megfelelő ország neve mellé!

„...A közgazdászok súlyos hiányosságként emlegetik, hogy miközben Kínában gőzerővel fejlesztették az infrastruktúrát, az indiai gazdaság a modern utak hiányától, a repülőterek elmaradottságától, az energiaellátás szűk keresztmetszeteitől és a kaotikus urbanizációtól szenved....

...A külföldi befektetések eltérő nagyságát indokolhatja az is, hogy miközben Kína olcsó munkaereje révén az ipari termelés tökeigényes "globális műhelyévé" vált, addig India fejlődésében a szolgáltatások - a szoftverfejlesztés, illetve a pénzügyi, távközlési és egyéb háttértevékenység kiszervezése - játszották a főszerepet....

...A világ legnépesebb és leggyorsabban növekvő demokráciájaként emlegetett India - Kína politikai berendezkedését a kommunista párt egyeduralkodása és a szólásszabadság hiánya jellemzi - számára a központi hatalom korlátozott ereje gazdasági téren hátrányt jelent északi szomszédjához képest....

...A politikai kompromisszumok hatásának tudják be azt is, hogy Újdelhi krónikusan magas költségvetési hiánnyal küzd, s korántsem tudja olyan céltudatossággal összpontosítani az állami befektetéseket, mint Peking. Az érem másik oldalaként viszont India mellett szól - a brit gyarmati múlt örökségeként - a kiforrottabb és átláthatóbb törvények rendszere, ami éppúgy előnyös a gazdaság számára, mint a kínainál jóval visszafogottabb korrupció....”

HVG alapján

Az ipar telepítését befolyásoló tényezők:

1. Nagyfokú korrupció.
2. Az állami tőke koncentrált befektetése.
3. Fejletlen infrastruktúra.
4. Fejlett szolgáltatások.
5. Erős központi hatalom.
6. Hiányos energiaellátás.

Egy szám csak egy országhoz írható.

Kína:

--	--	--	--

India:

--	--	--	--

6 pont

8. Egészítse ki a táblázat számokkal jelölt üres részeit, illetve oldja meg a táblázat utolsó sorában található feladatot!

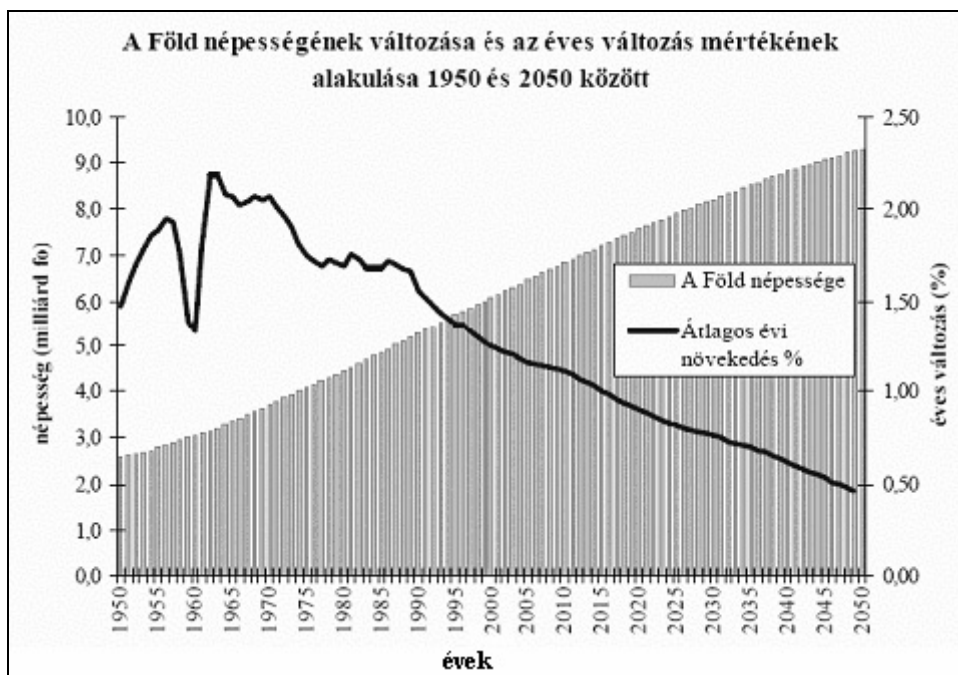
	1.	Bükk	Zempléni-hegység	Velencei-hegység
A hegységet alkotó jellemző kőzet	andezit	2.	riolit	3.
A közelében fekvő nagyobb település	Gyöngyös	Miskolc	Sárospatak	4.
Legmagasabb pontjának neve és magassága	5. 6. m	Istállós-kő (958 m)	Nagy-Milic (894 m)	Meleg-hegy (352 m)
Tegyen x-et a <u>legidősebb</u> hegység cellájába!				

7 pont

9. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!

- 1. Az alvóvárosok (alvó települések) tehermentesítik az agglomeráció központját, mert fontos ipari üzemeknek adnak helyet.
- 2. A városmag (city) nappali népessége jóval nagyobb, mint a ténylegesen ott élő, úgynevezett éjszakai népessége.
- 3. A nagyvárosokban egyre gyakoribb szmog kialakulásában fontos szerepe van a közlekedésnek.
- 4. A nagyvárosok népessége napjainkban a fejlődő országokban is fokozatosan csökken.
- 5. A világ nagyvárosai többnyire alföldi területeken, tengerpart vagy folyók közelében alakultak ki.

5 pont

10. Tanulmányozza a grafikont, majd válaszoljon a kérdésekre!

Forrás: <http://www.sze.hu/rt/rt01-vazl3.pdf>

- a) Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!

- 1. A népességgyarapodás mértéke csillapodik a Földön.
- 2. A világ népessége jelenleg meghaladja a 7 milliárd főt.
- 3. A Föld lakóinak száma a mai lélekszámhoz képest 2030-ra várhatóan megduplázódik.
- 4. A népesség gyarapodása az 1980-as évtizedben 1,2 %-os volt.
- 5. A csökkenő gyarapodás ellenére a világ népességének a száma növekszik.
- 6. A diagram adataiból valószínűsíthető, hogy az egy nőre jutó szülések száma csökken a Föld országaiban.

6 pont	
--------	--

- b) Karikázza be annak a világszervezetnek a rövidített nevét, amely a globális problémák közül a világ népességszámának alakulásával és a népesség élelmiszerellátásával foglalkozik! *Több szervezet bejelölése pontlevonással jár.*

WWF

FAO

NATO

OPEC

1 pont	
--------	--

7 pont	
--------	--

11. Az adott fogalmakhoz több állítás is tartozik, amelyek közül egy hamis. Karikázza be a hamis válasz betűjelét!

1. A valuta ...
 - A) konkrét pénzt (pl. papírpénzt) jelöl.
 - B) idegen ország fizetőeszköze.
 - C) egy ország pénzneme a nemzetközi forgalomban.
 - D) értéke rögzített, árfolyama nem változik.
2. A deviza...
 - A) lehet bankszámlapénz.
 - B) lehet egy 100 dolláros bankjegy is.
 - C) nemzetközi elszámolásokra használatos fizetőeszköz.
 - D) számlánkról valamely ország nemzeti valutáját vehetjük fel készpénzben.
3. A kamat ...
 - A) a hitel értéke.
 - B) az a pénz, amit a hitel áráként kell kifizetni.
 - C) amit a bank számol fel azért, mert pénzt adott kölcsön.
 - D) nagyságát a felvett hitel értékének százalékában szokták megadni.
4. A részvény ...
 - A) egy fajta értékpapír.
 - B) tulajdonosát szavazati jog illeti meg a részvénytársaság közgyűlésén.
 - C) nagysága megmutatja, hogy tulajdonosa mekkora tulajdonrészrel bír a részvénytársaságban.
 - D) kizárólagos forgalmazója a tőzsde.
5. A kötvény ...
 - A) kibocsátója lehet az állam, a részvénytársaság és a bank is.
 - B) olyan adósságlevél, amely rögzíti a kölcsön nagyságát, a fizetendő kamatot és azt, hogy mikor fizeti vissza az adós a pénzt.
 - C) összegét nem kell visszafizetni akkor, ha a kibocsátó vállalat vesztéséges.
 - D) lejáratát a visszafizetési kötelezettség időpontját jelöli.
6. Az állami értékpapír ...
 - A) esetén a kötelezettségvállaló maga az állam.
 - B) kibocsátásával az állam valamely beruházáshoz tőkét gyűjthet.
 - C) biztonságosnak tekinthető, mert az állam garantálja a kölcsönzött pénz visszafizetését.
 - D) csak hazai tőzsdén forgalmazható.

6 pont	
--------	--

12. Kapcsolja össze az országcsoportokat az azokra jellemző mezőgazdasági termékekkel! Írja a termék betűjelét az oszlop fölé!

Nem tud minden terméket elhelyezni.

1.	2.	3.	4.
Spanyolország	Kína	USA	Brazília
Olaszország	India	Ausztrália	Mexikó
Izrael	Indonézia	Argentína	Nicaragua
Görögország	Thaiföld	Brazília	Panama

- A) marhahús
B) búza
C) rizs
D) citrusfélék

- E) banán
F) gyapot
G) datolya

4 pont

A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám: 75 pont

A feladatlappal elérhető összes pontszám: 100 pont

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	6	
	2.	6	
	3.	5	
	4.	7	
	5.	7	
	6.	9	
	7.	6	
	8.	7	
	9.	5	
	10.	7	
	11.	6	
	12.	4	
Írásbeli vizsgarész pontszáma összesen:		100	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Írásbeli vizsgarész pontszáma		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: